

אין אופוזיציה

להלן נוסח נאומו של ח"כ אורי אבנרי בוויכוח על גינוי ישראל במועצת-הבטחון. וויכוח זה נפתח בהצעה-לסדר היום של ח"כ מנחם בגין, עליה ענה שר-החוץ. בהצ' בעה נמנעו רפ"י, מפ"ם ואנחנו. אחרי הנמ- קה ארוכה של ח"כ שמעון פרס וקצרה של ח"כ נתן פלד (מפ"ם) נימק אורי אבנרי את הנמקתו כלהלן:

כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה. נמנעו מהצבעה...

(קריאות: "נמנענו" וצחוק).

אם נעים לכם יותר: סיעתנו נמנעה מהצבעה. אבל אינני יודע אם הערות המוריסטיות הן כל-כך במקום בדיון זה דווקא. נמנענו מהצבעה מסיבות הפוכות מאלה של חברה-הכנסת פרס.

המיליון היפות של מר אבן

לדעתנו, הצעת חברה-הכנסת בגין אינה במקומה, כאשר אין היא מספלת בבעיה היסודית — הכשלון המדיני המחפיר והמחריר של התקפת סמוע — אלא היא דנה באחת מתופעות-הלוואי שלה, ולא החשובה ביותר. מועצת הבטחון של האו"ם אינו מוסר שיפור טי, אלא רק גוף פוליטי, המורכב מאינטרסני

Part of the frustration stems from the lack of real debate over the Government's defense policy. There is no parliamentary opposition to speak of and little responsible discussion of policy in

הקטע ה"ניו-יורק סיימס"

טיים. כשלוננו במועצה זו מוכיח רק שמדיניות-החוץ של הממשלה נכשלה כשלון מוחלט. לא נמצאה אף מדינה אחת בעולם המוכנה לתת לנו יד פוליטית. לא ארצות-הברית, לא ברית-המועצות, וגם לא צרפת (אשר בעלי-ההצעה חברה-הכנסת בגין, וגם המנמק הקודם, חברה-הכנסת פרס, רוחשים לה אהדה מיוחדת).

לפני חודש השמענו מעל במה זו הצעה שנת- קלה כאן בצחוק ובלעג: להפעיל את השיר טות המורדניות ביותר של המאקטיקה הצבאית העולמית — שיטות ההגנה הסטאטיות האלקטרוניות, והפעלת חיל-פרשים אווירי — לשם הגנה על גבול המדינה, מאז הורי הגבול, ולא מעבר לגבול.

עכשיו קיבלה הממשלה, כמדומני, חלק קטן מהצעה זו. טובי המומחים הצבאיים של העולם, במערב ובמזרח, נתנו גושפנקא מקצועית להצעה זו. גם הובהר בינתיים — כך נידמה לי — שעשוי להיות מימון בינלאומי לקו זה.

יכולים אנחנו, רבותי חברה-הכנסת, להתמרמר על החד- צדדיות של הדיון הפוליטי במועצת-הבטחון. אך מדוע

העולם אינו מוכן לקבל שיטה של הריסת בתים והריגת אנשים חפים-מפשע, גם כתג- מול על מעשים דומים. לא בוויאטינאם ולא בישראל.

ואם, אגב, מדיניות-החוץ הישראלית אינה זועקת נגד השחיסה הנוראה בחיאט-נאם, אינה תוקף מוסרי יש לזעקתנו כאשר אנחנו נאלצים לזעוק?

אבל לא זה הכשלון העיקרי של פעולת סמוע. כל שניבאנו מעל במה זו, לפני פחות מחודש, נתקיים. הנחתנו על מישטר המלך חוסין מהלומה אשר ספק אם יחלים ממנה אייפעם.

עירערנו את המצב הבטחוני היסודי לאורך הגבול העיקרי של ישראל. הושטנו עזרה, שלא תסולא בפז, לאחמד שר קיירי, ולאוייביה הקיצוניים ביותר של ישראל.

האם על כל זה אפשר לחפות בכמה מילים יפות של שרי-החוץ? כשם שהפתקים של שרי האוצר, מר ספיר, אינם מהווים תחליף למדיניות כלכלית; כך המילים היפות של שרי החוץ, מר אבן, אינן מהוות תחליף למדיניות חוץ. דבר זה חייב פעם להיאמר מעל במה זו.

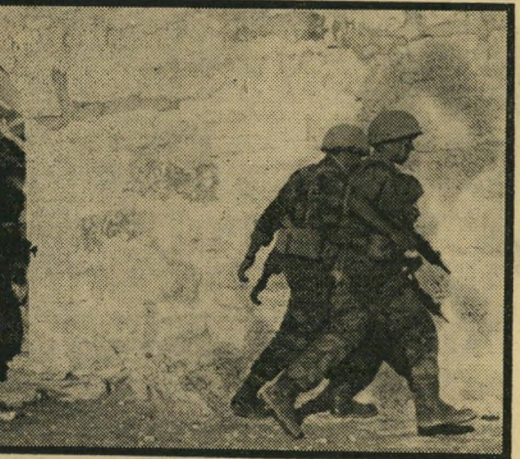
כולם אותו הדבר!

אך על כך אין ויכוח בבית הזה. לכן אין זה פלא שעתון חשוב כמו ניו-יורק טיימס כתב השבוע, בכתבה המוקדשת להתערערות מעמדו של ראשי הממשלה, את המלים הבאות: "חלק מרגשי-התיסכול השוררים במדינת ישראל נובעים מחוסר ויכוח אמיתי על מדיניות-הבטחון של הממשלה. אין במדינה אופוזיציה פרל- מנטרית הראויה לשמה."

מי שעקב היום אחרי הדברים הנרגשים של חברה-הכנסת בגין ופרס, ושל שרי-החוץ מר אבן — מתקשה למצוא ביניהם סתירה רצינית. מנחם בגין (חרות): שאל את שרי-החוץ!

אורי אבנרי: שר החוץ וראי אינו שמח על נימת המילים של חברה-הכנסת בגין, או של חברה-הכנסת פרס. אבל גם כאן הוא שם יותר מדי דגש על המילים, ופחות מדי דגש על התוכן. ביחס לענייני חוץ ובטחון אין הבדל מהותי בין כל שלוש הסיעות האלה.

אם שיטת פעולות-התגמול נכשלה כשלון בטחוני ומדיני — כי אז יש לשאול: מה יבוא במקומה?

חיילי צה"ל בכשיטה בסמוע

מכריו נציג ישראל באו"ם — כי אנחנו מתנגדים להגדלת מנגנון שמירת-השלום של האו"ם? האם שרי-החוץ או ראשי-הממשלה, יכולים לפחות להסביר לנו זאת מעל במת הכנסת? שמואל מיקוניוס (מק"י): גם אני יכול להסביר לך זאת!

אורי אבנרי: יש מי שקל לדעת-הקהל העולמית. אין זה תחליף להגנה, אבל זה דרוש להגנה. ניוזקר נא מלהציג את העולם כג'ונגל — כי כג'ונגל זה, לא אנו נחיה האריות!

רוצים למשוך עליה? הרי החוק הזה הוא אנטי-ציוני במהותו! אין רוצים למשוך יהודים ממוחצ-אירופה ומארצות-הברית, בהן יש רבבות יהודים שנשאו נשים נוצריות? נניח שייפתחו פנס שערי בריית-המועצות, ומאות אלפי יהודים ירצו לעלות ארצה. האם הם יצטרכו לעמוד בפני מחסום זה, שיהיו לאם ולבן זכיות שונות מאשר לאב, שיבדילו בין שני חלקי משפחה אחת — וזאת במדינה המרבה להטיף לאיחוד-משפחות?

ליסיום: אנו נותנים את דעתנו על התפיסה היסודית. אנחנו כופרים בכל חוק המבדיל בין אנשים לפי עדה, דת, גזע ולאום. אנחנו סבורים שכל האזרחים חייבים להיות שווים בפני החוק. ממילא אין מקום לחוקים המבדילים בין מי שנקראים "יהודים" — ואין לך הגדרה, זולת ההגדרה הדתית — לבין מי שאינם נכללים בהגדרה דתית זו של "יהודים". אנחנו סבורים שיש לפתח פטריוטיזם ישראלי. הנאמנות לישראל, למדינה ולארץ, היא הקובעת, ולא איזשהו מוצא אתני או דתי.

כל עוד לא תקבלו תפיסה זו, לא תהיה לנו כאן אומה של קבע, ותופעות כמו הירידה ההמונית יישארו דבוקות במדינה זו.

מליאה של ששה חייכים!

אשר נאמתו נאום זה, נכח באולם קומץ של חייכים. שעה קלה לפני כן, בשעה שנאם ח"כ ראובן ארזי, נכחו באולם, חוץ מהיו"ר (יוסף סרלין) ואני, ששה (!) חייכים. השר עצמו נעדר.

רשימת הנוכחים: אף לא נציג אחד של המערך, המפד"ל, ל"ע, אגו"י, מפ"ם, רק"ח ומק"י. נכחו רק שני נציגי סיעתו של הנואם (יערי וחזן ממפ"ם). שני נציגי הסיעה שהמתינה לתורה לנאום (בן-פורת וגז מרפ"י) ושני חייכים מנח"ל (שטרן וכהן-צידון).

אבל זה לא הפריע, כעבור יומיים, לעשרה חייכים לפחות להתלונן באוזני על כי נעדרתי במשך רבע שעה מן האולם. זה היה בעת הדיון על חינוך ילדים נכים — נושא המעניין אותי מאד. הסיבה להעדרותי: התייעצתי עם נציגים של הסטודנטים ועם יו"ר ועדת-החינוך, ח"כ אלימלך רימלט, על דרכים לסיום בכבוד של שביתת-הסטודנטים.

באותה רבע שעה כתבתי מכתב דחוף לרימלט, בו ביקשתי את התערבותו לסיום השביתה בשלושה תנאים: שהממשלה תחייב מראש לקבל את מסקנות הוועדה של הכנסת, שהדיון בחעדה יהיה על בסיס ועדת-ארגון, ושבניתיים לא יגבדו 100 הלי"י השנויות במחלוקת.

למרבה הצער נסתיימה השביתה, באותו ערב, מבלי שהובטחו תנאים אלה. כעבור יומיים הורמנתי לוועדה המיוחדת של הכנסת, והרציתי בפניה בקצרה את טענותינו נגד העלאת שכר-הלימוד. ביקשתי מן החעדה לדון במכלול בעיות הלימוד באוניברסיטאות, בהתאם לדרישת הסטודנטים.

הפרוטוקול השבועי של המליאה מסתיים בנאום הקצר ביותר שנאם אייפעם בכנסת. נימקנו במישפט אחד מדוע נמנענו מן ההצבעה על הצעה של ח"כ אברמוב מנח"ל, שביקש לדון בהעלאת השכר בנמל חיפה, ושחזר תוך כדי כך את מעמדה המוזר של החברה הקבלנית בנמל:

אורי אבנרי: כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה. נמנענו מהצבעה, מפני שהמציע הנכבד כך יחד התקפה מוצקת על החברה הקבלנית רבת-השטרוריות עם התקפה בלתי-מוצדקת לגמרי על ציבור העובדים בנמל. הנאום נגמר כל כך מהר, עד שהנוכחים המעטים, ששותחו ביניהם, לא הבחינו כלל בהתחלתו. כמה מהם ניגשו אלי, כדי לשאול מה אמרתי.

כשקם שרי-הפנים להשיב, התפתח דו-שיח אחר:

השר משה חיים שפירא: ... נכון שבתעודת-הזהות רשום הלאום. ח"כ אבנרי רואה בכך דבר אנטי-דמוקרטי, האם ידוע לך כי ברוסיה, למשל ...

אורי אבנרי: בשבילך לא זאת דוגמה לדמוקרטיה!

השר שפירא: בשבילך לא?

אורי אבנרי: בשבילי בהחלט לא!

השר שפירא: בשביל חברה-הכנסת טובי זאת בוודאי דוגמה, שם בכל דרכן של יהודי, כתוב "עבריי".

אורי אבנרי: וחבל!

השר שפירא: אני לא מצטער על כך.

וזה מפי שר בממשלה המרתיעה, יום ולילה, על גילויי אנטי-שמיות בכרית-המועצות.

למוזת — כן, להיות אזרח — לא

מעשה היה ויכוח זה רק הקדמה לחיכוח שבא מידי אחריו, על הצעת הממשלה לתקן את חוקי-האזרחות. לפי תיקון זה, "יהודי" יוסף לקבל אזרחות אוטומטית בבואו ארצה, אך הוא יוכל לחתר עליה תוך שלושה חודשים.

הפעם לא היינו יחידים שהתנגדו לחוקי-האזרחות הקיימים. קדמו לנו שולמית אלוני (מפא"י), גרעון גנטיבי, ע"ידי כך שהעולה החדש אינו מצהיר בפירוש שהוא מתנגד לקבל ניסיון לתת להתנגדות זו בסיס עקרוני מוצק:

אורי אבנרי: אנחנו מתנגדים עקרונית לאזרחות אוטומטית... מדינה, המכבדת את עצמה, אינה יכולה להעניק אזרחות אוטומטית לאנשים המגיעים אליה... מה גם שהאזרחות מוענקת באופן נגטיבי, ע"ידי כך שהעולה החדש אינו מצהיר בפירוש שהוא מתנגד לקבל את האזרחות. אפילו אין דורשים מהעולה את המעשה החיובי, שימסור הצהרה רצינית: "אני רוצה להיות אזרח!"

טבע האדם הוא, שאין מעריכים דבר שבא בקלות. מה שבא בקלות, מוותרים עליו בקלות. אין זה מיקרה שאחוז לא-קטן של עולים מצא את דרכו במהירות כה רבה חזרה לחוץ-לארץ. אנחנו חייבים לבצר את הדרכון הישראלי. אנחנו חייבים לבצר את האזרחות הישראלית, ליצור כבוד לדרכון ולאזרחות... אפילו ממשלות זרות התחילו לזלזל בדרכון שלנו, וכל מי שהיה בחוץ-ההג' הרוגש בכך.

ניתחנו כמה אבסורדים משפטיים החבויים בהצעת-החוק, מבחינה מקצועית, והוספנו: אורי אבנרי: ... בעניני החוק פטול מעיקרו, באשר הוא מבדיל בין יהודים ולא-יהודים. (אך) יש גם הפלייה בין יהודי ליהודי.

הנה הודיע ראש ממשלת בריית-המועצות, אלכסיי קוסיג'ין, כי הוא מחייב את העלייה מברית-המועצות. אך אם יבוא, למשל, זוג מברית-המועצות, כשהבעל הוא יהודי והאשה לא-יהודיה לפי ההלכה הדתית, מה יקרה? הבעל הפך אוטומטית לאזרח מדינת-ישראל, ואילו האשה והבן — לא.

אזרחות, שאינו אזרח, חייב גיוס, אפשר לשלוח אותו למות למטן המדינה. אך אין הוא אזרח במדינת ישראל. אם הוא רוצה להיות אזרח, אחרי גיל 18, הוא חייב לעבור תהליך של התאזרחות. ואילו בן-דודו, שאמו היא יהודיה כשרה, שנולד יחד עמו, גדל עמו ושרת עמו בצה"ל — הוא אזרח אוטומטי מלידה.

אנחנו מציעים שכל אדם שנולד בישראל, והוריו תושבים קבועים — יהיה אזרח ישראלי. זה נהוג בארצות רבות, ואני מציע שגם אנו ננהג כך. את אלה המצדיקים את החוק הזה בטיעון ציוני-כביכול, אפשר לשאול: אין אתם

Handwritten signature and notes in the bottom left corner.